

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
7 Februarie st. v.
19 Februarie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utcza nr. 395.

Nr. 6.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Soriórele.

Două emancipate.

— Comedie în 4 acte. —

(Urmare.)

Actul IV.

Scena reprezintă salonul Hortensiei. Două uși. Hortensia și Bărcescu șed pe sofă și se par a continua o conversațiune.

Scena I.

Hortensia și Bărcescu.

Hortensia: Și fiind că domnișora Vespasia e nevinovată la metamorfoza ce s'a petrecut cu Angelica, dta ai venit la mine pentru a-mi cere deslucire?

Bărcescu: Angelica mi-a spus, că aci o voi și afla.

Hortensia (privindu-l adânc.) Știi, domnule, că eu nu te pricep?

Bărcescu: Cred că am fost destul de clar.

Hortensia: Totul ce-mi este evident din vorbire, e faptul că ești de feliicitat.

Bărcescu: Sunt suprins.

Hortensia: Nevêsta aceea, care preferă o bună lectură unei societăți enuiante, și împlinirea unei frumoase datorii de mamă română unui bavardagiu anti-patic, este un tesaur. O! aș afla însă pe dnta ei foarte demnă de compătimit, când însușirile aceste ar fi de dta rău interpretate. Nu cutez a crede, că ele ar pute fi nepricepute. (Îl privește pëtrunzător.)

Bărcescu: Ț-am spus, dmnă...

Hortensia: Că te temi să nu-ți fugă ađi mâne soția în vr'o academie. Mie-mi place a crede, că dta nu vei avé curagiul a-mi dice, că eu isunt un exemplu stricacios.

Bărcescu: Nu, însă...

Hortensia: Dta mi-ai deslucit într'o lungă vorbire ideile dntale despre emancipare. Eu cred, că ea nu te va neodihni până ce-ți vei iubi și stima femeia.

Bărcescu: Cred că știi.

Hortensia: Nu știu destul. Însă știu, că nici Angelica, nici ori-care alta nu-și va lăsa o casnicie regulată pentru a fugi în lumea largă. Nici una nu-și va abandona bărbatul și copiii, fără de vr'o cauză gravă. Nici una nu va căuta străinătatea, când casa ei i va fi patrie. Căci fie-care femeie știe, că ea ca mamă și ca soție nu mai poate urmări cu zelul recerut științele seriose. Dta nu vei afla în căsătorii fericite femei, cari visează la emancipare. Până ce nu li se dispută dreptul la egalitatea socială, la împărțirea onorei bărbatului, la direcțiunea mulțămirii casnice, la creșterea de copii scumpi; până când ele pot iubi și fericii: până atunci nu vor dori alt drept, decât acela, care natura și secolii umani li-au dat.

Bărcescu: Într'adevăr... sunt suprins. Dta, care te țini emancipată...

Hortensia (cu amărăciune): Eu, ce me țin emancipată! Fiind că și dta nu veđi decât niște esalitate în femeile, cari cercetează școli și birouri; eu îți voi spune cauza care m'a adus la medicină. Dta știi, că rudele bărbatului meu erau contrari căsătoriei noastre. Ei nu se puteau uni cu ideia, ca de Train să ia o română, știind că tatăl lui i-a destinat deja o francesă. Au trecut ani, până el a reușit a delătura opozițiunea părintelui și a face ca mâna părintescă să ne deie binecuvântarea, fără de care nobilul fiu nu cuteză a gândi la fericire. Au trecut ani, îți dic, ani plini de speranțe și nu liberi de întristare; ani perduți din fericirea noastră. Ah! domnuie! Veni o đî când sôrele măia mai splendid, când lumea părea un raiu, când mai mult iubiam pe Dumneđu care ni-a creat frumoasa lege de iubire reciprocă, care ne pune pe calea ce duce

la perfecționare și care ne impune datoría de a căuta a fericii o a doua ființă, a cărei sorte de aci înainte legată de a noastră! Ce am visat acolo la altar, noi dtrăind un véc de mulțămire, noi doi ridând în bêtărnețe, noi doi — eră un vis nălucitor! Veni apoi o când el tremurând îmi spunea: „Me simt rău, Hortensia nu me lăsa să mor!” Să făcu rău și tot mai rău. Saperondau medicii, prescrieau medicaine, se duceau veniau ieră, clătinau din cap. „Un morb de inimă”, dntă ceau șoptind duios. Și acel morb de inimă ei nu l'au mai vindecat! Și de-acel morb a amuțit o parte din inima mea. Ah! de acel morb s'a stins fericirea mea... Am ramas singură. Nu singură! Lângă mine plângea o copilă ce nu mai avea tată. „Dumneđu a da Dumneđu a luat, ceva totuș mi-a lăsat”. Și lacrimile noastre se împreunară pe mormântul lui. Priviam la ea și un cuget înfricoșător îmi trecu prin cap. „Când copilă asta... când medicii ar veni și ier s'ar duce... când nu ar pute să-i ajute... și eu nu aș ști că cură i este, ce-i lipsește, de unde vine, cu ce s'ar alina... Când o soție ca mine...”

Bărcescu: Acuma înțeleg.

Hortensia: Acesta îmi eră indemnul spre medicină. Nu o fantasie, nu o esaltare, nu o idee înfumu-rată, ce nici odată nu pôte deveni generală, m'a purtat pe calea acesta. De atunci îmi sărut copila în totă de minéța și o predau cu o rugăciune bêtăranei mele mamă, până ce me întore dela spital, unde inima și ieră inima este obiectul studiului meu. Nu-mi inchipuiesc că știința mea va face minuni, însă am voința de a-mi face o viață de lucru serios, după ce am perduț un de fericire. Am voința de a oferi omenimei puterile mele și suferinței micul meu ajutor.

Bărcescu: Ești o bravă femeie, dmnă.

Hortensia: Și așa vor studia multe ca mine multe nefericite, multe cari sunt singure, multe cari studiul vor afla un scop, care se le facă suportabilă o viață tristă... Lumea nu se sfiește de a însoți refericirii noastre și condamnare. Ea, purcedând dela vederile ei, de a presupune numai răul, ignoreză unele, pe care nici nu-l pôte afla, fiind că nu cercetează mai aproape. Emanciparea nu este un demon al de negru, precum lumea îl crede. Eu nu înțeleg, cum se pôte ride de femeile acele, cari nu cer alt, decât dreptul de a pute învăță și de a trage folos din știința lor. Le vei găsi dta și atunci ridicule, că ele se ocupă cu cărți, în locul necontenitei cestiuni de toaletă? Le afli dta culpabile, când ele întră prin gimnasia, în loc de a cerceta societăți de cafea și futuri? Nu le-ai afla dta demne de laudă, când ele ar tracta în prelegeri publice viața acelora ce erau mai escelinte din secul lor, în loc d'a omori în cerc restrins numele cel bun al acelora ce trăiesc cu ele? Dta aplaudezi ființa cea deplorabilă, care jôcă pe funie, și aplaudându-i, documentezi, că aprobezi o astfel de ocupațiune, cu care ea ca femeie singură se susține. Dta admiri balerina, care în totă sêra își sulipenește obrazii, pentru de a-și câștiga pita ce-o mănâncă, ier dta te-ai uimi, când ea ț-ar spune, că nu vré să-ți mai fie pajazză, ci că vré să intre în vr'o școlă de industrie, pentru de a-și croi o esistentă solidă. Dta stringi mâna cântăreței din café chantant, și dta ai dice, că ea a nebunit, atunci când s'ar trezi în ea simțul femeiesc și ț-ar spune, că vré să cósă păpuci cu mâna aceea ce ađi au drept de a-mai stringe o sută după dta. Lumea vede femei, cari rabdă fôme cu bărbat și copil, și tot acesta lume le-ar ride pe acele, când le-ar vedé aducându-și acte din vr'un birou, ca să le decopieze și să-și agonisescă un mic câștig. Femeilor li se dă fără de prejudeț rufe de spelat, haine de cosut, copii de crescut, ba și lemne de tăiat; de ce se nu li se deie și școli de învățat?

Bărcescu: N'ar fi toate ca dta. S-ar neglija chemarea partea cea mai însemnată dintre ele.

Hortensia: Sînt și acum, și au fost în toți secolii femei cari s-au neglijat chemarea. Temeră această nu este basată. Nu sînt și între dvăstre trîntori, mîrginiți și ticăloși? Scăderi, cât și însușiri bune, posed și femeile ca și bărbații; aci natura nu le-a distins.

Bărcescu: Totuș... Emanciparea asta ar clătină fundamentul social. Nu se poate ca să reușeze...

Hortensia: Se va pute. Și fără ca s'o simțim, timpul nostru va deveni o eră mai nouă, binecuvîntată pentru femei. Însă dta se nu te temi pentru toate; femei adevărate veți găsi dvăstre și atunci; și numărul acelor cari vor trece frisate și gătite înaintea academiilor ridînd de esaltatele lor surori, cari își sparg capul cu învățatură, va fi în veci neconsiderabil.

Bărcescu: Nu mai continuez lupta cu argumente.

Hortensia: Ți-i frică de a fi învins.

Bărcescu: Acesta... mai știi? Însă ne-am îndepărtat de cauza pentru care am venit. Rezolveze timpul nostru emanciparea cum va voi, ea este numai pentru fete și femei independente.

Hortensia: Eu tot aceea Ț-am spus.

Bărcescu: Însă nevêsta mea a luat o direcțiune care este de tot falsă. O direcțiune, care o îndepărtează dela mine și dela societatea cu care trebuie să trăiească.

Hortensia: Ț-am spus, domnule, că de dta o va legă inima până ce vei pricepe de a-i fi scump. De societate o legă dreptul omenesc, până ce ea i este un membru onorabil.

Bărcescu: Dar nu vei vré să Țici, dîmnă...

Hortensia: Perderea acestei une impregiurări nu ar fi surprîndătoare, ba nu ni-ar da nici dreptul de condamnare față de o femeie, care, lăsată numai șieși, caută o distracțiune prin care ea pôte uită monotonia vieții.

Bărcescu: Angelica, care are un copil.

Hortensia: O jucărie vrei să Țici?

Bărcescu: Ce este mai sfânt și mai serios, decât datoria de-a plantă semînța binelui, dreptului, perfectului în inima copilărescă? Nu pôte fi prè mult spre acest scop nici chiar o întrîgă vieță de femeie.

Hortensia: Me mir, că o Țici dta, care ai judecat pe femeie; atunci când ea la lumina lampei a strîns cu entusiasm în brațul seu pe ființa cea mică s-a făcut-o cunoscută cu a două mama lui, cu bunica, cu limba română. (Cu amărăciune.) Îți vine să deplîngi acele femei, a căror fapte bune sînt de-atâte ori rêu înțelese.

Bărcescu: Sentinela română nu o va scris Alecsandri pentru copii. Șcie Dumneșeu, că sînt rari românii tradători, că ei sînt copii plini de iubire pentru acea veche mamă. Însă se i-o fi arêtat mai întăiu în acel stadiu, când ea desmêrdă, când ea adânc se rîgă, când ea binecuvînteză.

Hortensia: Nu! Copiții noștri trebuie să șcie mai întăiu, că ea a suferit. Ei trebui să șcie, că ea a și strigat în lumea mare, când fiii ei erau amenințați, dicînd surorilor sale: „Săriți la ajutor, căci copii mei gem sub lanțuri grele!” Că ea afurisiă pe aceia dintre ei, cari erau trădători, când ea se 'nfuriă când unii ca lași fugiau și că un cântec lin de jale de pe morminte i urmă cântării falnice de victorie, ce prin lume resună. Ei trebuie să șcie, că ea a suferit; că mai mult se o iubescă, mai mult la ea se țină și că mai mult se o apere de dușmănie și invidie. Deci dta pîrtă recunoșcință mâinei de femeie, care împodobește cu mici flori de iubire altarul ce fiii sdraveni au redicat!

Bărcescu (sărutându-i mîna): Dîmnă, m'ai învins!

Hortensia (la parte): Șcieam eu. Vorbește-i românului cu inimă de limba sa, și totdeuna îl vei câștigă pe partea ta. (Tare.) Acuma se-ți spun totul. Într'o sêră veni Angelica la mine. Un tinêr o urmă.

Bărcescu: Cine a cutezat?

Hortensia: Eu i-am lăsat singuri.

Bărcescu: Aveau dar rendez-vous? (Își șterge sudori de pe frunte.)

Hortensia: Nu trecură însê minute și un eveniment me făcù să intru la ei.

Bărcescu (respirând mai ușor): Dîmnă ajută!

Hortensia: Găsiți tinêrul declarându-i un amor, ce s'ar pôte continua sans gêne în casa soțului seu, fiind că d-lui...

Bărcescu (iritat): Câte diua, nu este acasă. Drept, fôrte drept. De ce se nu se folosescă d-lui?... Stai, că las eu promenada deminêța, conditorul la un-sprêdece, casina după prînd și „ferbelul” sêra; eh! apoi mai sînt și cugetele, ba mai e și berea, ba apoi comptoarul: cum Țic, e tot singură bieta nevêstă, — ah! cât eram de neatent! Voiu fi mai des acasă, sêrmana! I se și ureșce totdeuna singură! Da cu tinêrul cum mai eră? Ce-i Țicea Angelica?

Hortensia: Îl opri într'un mod sever d'a se apropiă de dînsa.

Bărcescu: Șcieam eu că este un ânger!

Hortensia: Eu am intrat la ei, fiind că viniă cineva. Nu voiam să vedă pe Angelica. Ea fugi în gradină.

Bărcescu: Și așă te-a găsit socrul meu cu Fardeşcu?

Hortensia: De unde știi?

Bărcescu: O! iertă-me, dîmnă! Eu am respândit vestea, eu am povestit prin oraș; nu șciu cum se me scusez; de aceea îmi eră socrul atît de emoționat. Iertă-me, dîmnă!

Hortensia: Nu me supêr pe dta. Acuma a trecut totă povestea. Dtale, cum aud, Ț-a spus dl Fardeşcu...

Bărcescu: O istorie fôrte de creșut.

Hortensia: Un bun tinêr.

Bărcescu: Eră datoria lui să repareze... testamentul.

Hortensia: Nu m'a neodihnit. Averele copilei e sigură. Eu pentru mine voiu lucră, ci pentru ea încă voiu mai agonosi.

Bărcescu: Ești minunată, dîmnă.

Hortensia: Atunci, în sêra aceea îmi promise Angelica de a nu mai căută petreceri acolo unde amicii dtale i vorbesc de amor.

Bărcescu: Aceia sînt bandiți de prin salone.

Hortensia: Unde femeile ridînd o asigură, că fidelitatea și iubirea de consoț sînt un copilăresc mith.

Bărcescu: Are dreptate Angelica mea. Nu mai spune, dîmnă! Me aprind. Scrie, cetescă, ședă acasă facă ce va vré, o iert. Cine este făr de vină, să arunce pîtra, eu n'o fac. De ai întors'o dta, îți mulțămesc; se-ți fie respîtit, se-ți trăieșcă fetița cea ângerescă!

Hortensia: Ah! se te audă Dumneșeu! (Își șterge o lacrimă din ochi. (Într'aceea intră Angelica.)

Scena II.

Angelica, Hortensia, Bărcescu.

Angelica (observând că Hortensia plînge.) Te-a insultat, orbitul? Spune-i tot, Hortensie!

Hortensia (ride între lacrimi): Șcie tot, Angelică.

Bărcescu: Totul! și totul Ți-i iertat! (Îmbrățișeză pe Angelica, și declamêză cu foc:

Fug Gepidii, fug Bulgarii
 Și Lombarzii și Avari,
 Fug și Hunii, fug și Goții,
 Fug potop, potop cu toții!

Haide, Angelică, să spunem restul fiului nostru! Hai să continuăm amândoi frumosul lucru, ce tu ai început: să-i dăm o creștere de un bun român și de erou!

Angelica (imbrățișând pe Hortensia): Tu faci minuni, Hortensie! Cum ai reușit de a-l schimba pân' într'atăta?

Bărcescu: Prin sinceritate și printr'o adevărată nobilitate de inimă femeiească. Decă am avé multe emancipate în felul acesta!

Angelica: Nu știu cum să-ți mulțămesc, Hortensie?

Hortensia: Mi-a arătat frumoasă-ți purtare de atunci încôci mai mult decât mii de cuvinte de recunoștință.

Bărcescu (cătră Hortensia): Are voie să scrie, să cetască, cât va vré. Și eu când voi avé vr'un moment liber, atunci voi scrie cu ea împreună. (Declamă cu entusiasm mare.)

Unde-s órdele avane?
 Unde-s limbile dușmane?
 Au perit s'au stîns din față!

(cătră Hortensia.) Iertă, dómna; nu mai știu ce fac de bucurie! Am să sorb literatura noastră. (Dau amândoi mâna Hortensiei. Se duc spre ușe, de unde se mai uită odată la Hortensia, și Bărcescu dice cu un ton emoționat, arătând spre ea.) Emancipează-te ca asta; nu am nimic în contra! (Ies amândoi.)

Scena III.

Hortensia singură.

Cred, că am făcut bine. Me duc la copilița mea. Să mulțămescă cu mine împreună lui Dumnezeu pentru fericirea ómenilor acestora! (Iese. Pe alta ușe intră Simeon.)

Scena IV.

Simeon singur.

(El aduce un bilet, ce e pus pe o carte închisă. Tremură de emoțiune și privește mereu la bilet.) Lincoln, așa trebuie să fie. Lincoln! O rudă a presidentului american. Așa un nume istoric! Să am eu parte de a vedé o remășiță de viță republicană! Lincoln! (Pronuncie din literă 'n literă.) Laincoln! Laincoln! A pus o literă pré mult cu a, ei unde numai pot, întrebuintează un a; a e începutul... Mari ómeni! Ar fi acolo țéră pentru mine: te sui sus, sus, sus de pe o capră... piei ispită! Sânt păgâni ómenii aceia. Să omóre ei în sfânta Vinere pe presidentul lor! (Ier ceteșce.) Lincoln! Așa-i pus aci. Tot vița lui va fi. Dicea sluga, că va vini în vr'o câteva minute... Să-l vedă ochii mei!... Fălos slugă mai are! Nu stă de vorbă. Hai să grigim p'aci! (Direge mésa, scaunele etc. apoi deschide ferésta și strigă afară.) Haidați tóte! Veniți, gășcelor!

Scena V.

(Vin în fuga mare patru servitóre.)

Simeon: Ne soseșce fecior de împérat din republică. (La parte.) Trebuie să le vorbesc în limba lor a próstă... ce șciu ele de president!

O servitóre: Republică. Departe va fi orașul acela?

Simeon: Peste ocean.

Servitóre: Nici satul acela nu-l șciu.

Simeon (cu ton evlavios cătră ea): Próstă ai fost și în prostie te vei și 'ngropă! Nu stau de vorbă cu spiritori mărginite. (Intr'un ton poruncitor cătră o servitóre) Du-te tu, codul Napoleon, de șterge figurele de pe trepte!

Servitóre: Cea dintâiu: Ț-am spus, ca să nu-mi mai dici „codă“, prostule!

Simeon (cătră o a doua servitóre): Și tu, Lebrun, direge-ți focul, i va da dómna vr'un prând. (Cătră o a treia servitóre, bétrână.) Tu, pacea dela Amiens, curăță grădina de buruieni și tu (cătră cea mai frumoșică) sórele din Africa, veđi de apă rece, de cumva s'ar aprinde și el de ochii tei. Așa, mergeți tóte! (Intră Hortensia.)

Scena VI.

Hortensia, Simeon, servitórele.

Hortensia: Ce plan de resboiu îți întorce ieră bietul cap, Simeone?

Simeon (trăgând iute tablita de bilete din busunar și punând biletul pe ea, presinteză biletul Hortensiei, fiind de tot consternat): L'a adus... servitorul...

Hortensia: Și tu Ț-ai permis?

Simeon: Mi-a luat ochii... iertare... așa un nume mare... president dela unite... să-l vedă ochii mei...

Hortensia (după ce a cetit biletul): Ești cam nebun, Simeone! Este o rudenie dela bărbatul meu. Ești! Să nu faceți nimic din ce v'a comandat! Servitórele ies cu Simeon. Se aude de afară cum rid de el și cum el respunde: „Știu eu ce fac!“)

Scena VII.

Hortensia singură.

(Sede gânditóre.) Cea dintâie rudenie, care imi vine după mórtea lui. A auđit ei vorba de atunci séră? Să desfac epistola aceea, care el mi-a dat înainte de a muri. (Se duce la o méșă, din care scóte o epistolă închisă, se uită la sigil și o sárută.) Ce va fi conținând? „Să o citești, dice el, când îți va veni vr'un ném dela Paris! Ți-se va descoperi atunci un mister din testament.“ (După o pauză.) Punctul acela, cu gând la mărítat, mi se părú totdeuna străin! (Sede și desface epistola, ceteșce tare.) „Scumpa mea Hortense! În testamentul meu te va suprinde un punct, care me umileșce înainte ta, și prin care tu vei raportá totdeuna un triumf față de némul meu, care prin nu șciu ce idee nefericită, erá contrarul finței celei mai bune de pe pământ. Sânt vr'o câteva díle, de când doi bărbați din némul meu mi-au vinit. Imi este rușine de ei, când gândesc la intențiunea care i-a adus. Voiau a te înnegri înainte mea. Imi spuneau, că aș face réu de a muri, că tu ești tinéră, frumoșă; erau miserabili, Hortense. Stați, cugetam, voi vreți moștenire dela mine? Voi cari aveți încă pré mult pentru d'a trăi în sfera vóstră? Stați, am să ve moștenesc eu, fiind mort. Le propusei un remășag, adecă: de cumva te vei mărítat tu, iertă-me Hortense când te supér aci, înainte de trei ani, atunci ai să le plătेशci cinci mii de galbeni, de nu, atunci au să-ți deie ei tot acea sumă când se va repeta a treia óră díua morții mele.“ (Hortensia sárutând epistola cu jale.) Că am ajuns eu mórtea ta! (Cetind.) „Au ei de unde plăti. Sânt vrednici de a fi portați de nas. Remășagul e făcut în tótă forma și pus oa codicil la te-tament. Codicilul e închis și se va desface numai în díua a treia de aniversare. De cumva te vei mărítat tu, averea tot n'o perđi. Ei nu șciu, că eu și pentru cazul acela Ț-am lăsat restul averii, adeca dóue-deci de mii de galbeni, din care apoi ai să le dai cinci mii. Eu șciu, Hortense, că negândirea și necugetarea sânt lucruri pe cari tu nu le cunoști. Sumulița dela némul meu, care par c'o ved deja în mânuțele tale, îți va veni bine. Eu le-am făcut lor mult bine, nu-l plătesc ei pré scump cu acei cinci mii de galbeni. Te imbrățișez încă'odată, imi plec capul încă'odată pe sinul teu, îți dau încă'odată în buna-ți ingrigire pe copila cu care m'ai fericit, pronunț cu ultima putere a inimei mele numele teu...“ (Ea cade înderét pe scaun și plânge.)

El nu mai este! Eu văduvă! Văduvă, până ce acolo sus me voiu împreună ieră cu el. (Plânge încet, apoi se uită ca percută pe epistolă. Întră Ana.)

(Finea va urmă.)

Alexandrina Mateiu.

L a F a n n y.

(*André Chénier.*)

Fanny, fericitul care lângă tine se umbrește,
Știe, când la chipul, graiul și zimbirea ta privește,
De ce ôspeți sacri cerul pôte fi împodobit!
Grația și gingașia, blânda nevinovăție,
Din a ta copilărie,
Frumuseței tale tôte câte plac, au dăruit!

Sufletul pe-a ta figură tipărind a sa nobleță,
Au știut să contopescă rozele de tinereță,
Roze de smerenii, nurii cei mai dulci și mai cerești,
Și se-ți verse 'n ochi, pe buze și în graiu-ți. mierea tótă,
De care 'nțeleptul cată
Însădar se-și ocrotescă simțurile lui trupești.

Oh! de ce n'am singur tótă gloria și strălucirea,
Ce nasc darurile minții, frumuseța și mărirea,
Ca numai pe mine ochiul și gândirea-ți, să opresc;
Să porți, când aș fi departe, inima de mine plină,
Precum, când lipsești, divină
Fața ta, atât de dragă pretutindeni o zăresc!

Ai trecut pe-aici și ăis'au toți: „Oh, cât e de frumoasă!”
Astfel fu pasul teu gingaș și privirea ta duiôsă,
Astfel vócea ta, vestmântul, ș'ale tale cuvântări.
Pe verdetă stând culcată, chipul teu domniă în fire,
Ier pe-a Seinei șerpuiere,
Visătoare, priviai dulce curmezișele-i cărări.

Astfel rătăcesc prin codri cu imaginea ta vie!...
Tinera, sêrmana ciută astfel prin selbătăcie
De un plumb amar lovită, crud gonește al ei pas;
Și în fuga sa tot duce rana de care nu scapă,
Pân' ce cade lâng' o apă,
Palpitând, fără resuflet, așteptând ultimul cês!...

Petru V. Grigoriu.

Cugetările unei regine.

— Traduse din „*La Nouvelle Revue*”. —

I.

Bărbatul.

Capul omenesc este o cutiă cu suprinderi. Ea conține spirite bune și rele, servite și apărute de ochi și de urechiă, trădate de gură.

Studiați bine corpul omenesc; sufletul nu este departe.

Onórea bărbatului pörtă dea și buzdugan; cinstea femeii n'are de cât adieri și profumuri.

Dobitócele pot fi libere în elementul lor. Robia noastră provine óre fiind c'arare ori sântem în al nostru?

Nu e d'ajuns să observi pe ómeni; trebuie se-i resimți în inima ta.

Omul este o enigmă, dela naștere până la mórte. Ți se pare că-l vei înțelege.

Copilul își fărîmă jucăria, ca să vędă ce este în intru.

Ori ce om pörtă în el un Promotheu, creator rebel și martir.

Omul este o vióră. Numai când i se rupe ultima córdă el devine o bucată de lemn.

Femeile sânt rele, prin vina bărbaților; bărbații prin a femeilor.

Sânt ómeni cari au córne de taur să se apere; sânt cari n'au de cât córne de mele.

Trebuie să cunosci fórté bine pe ómeni, pân a cuteză să fii numai și curat tu însuși.

Décă sântem făptuiți după chipul lui Dumneđu, trebuie să fim creatori.

O întrunire de bărbați este o întrunire de clopoței eoliani, ale căror sunete sânt armoniósé seu discordante după vânt.

Pentru o natură de bivol, ostenéla este o bucuriă; pentru o natură de vióră, ea nu pôte fi de cât o disonanță scărâitoare.

Teme-te de omul care pare a se indoi de fericirea-ți în căsniciă.

Sânt figuri din al căror ochi se vęd une-ori eșind șerpuleți; sânt altele dela cari șerpui es din colțurile gurei și se târêsc spre ochi.

II.

Femeia.

Femeia trebuie să indure amorul, să sufere ca să nască, să-ți împărtășescă grijele, să-ți conducă casa, să-ți crească familia și să fie frumoasă și plăcută. Ce vorbiai odinórá de slăbiciunea ei?

Femeia selbatică este o vită de muncă; femeia turcă un animal de lucș; femeia europénă, un animal pentru dóue scopuri.

Când se dá, femeia crede că dá o lume, ier bărbatul crede c'a primit o jucăriă; femeia crede c'a dat o eternitate, ier bărbatul crede c'a primit plăcerea unui moment.

Pôte că simțirea cea mare a femeilor provine din prisosul de magnetism în sistema lor. Ele sânt niște busole viue, care tind spre polul lor; însă deviațiunile sânt dese.

Femeia percută nu vede în femeia onestă de cât o oglindă care i arétă sbărciturile ei; de turbare ea ar vré s'o fărime.

Soția ți-a adus desonórea în casă? Pôte că luând'o ai fost cel d'ântăiu a o desonoră!

Femeia este un camelon simțitor.

Adese femeia emite o părere cutezătoare; însă ea se dá 'napoi spăimântată, când o prinđi la vorbă.

Femeia din societate cu greu remâne femeia bărbatului seu.

Décă te 'ndoiesci despre adevérul unui simțimânt, adreséză-te la o femeia luminată; ea le cunósce tóte.

Cochetăria nu este totdeuna o cursă; ea este uneori un scut.

Privighetórea strigând ca păunul: iecă femeia în mánie.

Nu luă de sócră o femeia cu colțurile gurei atêrnânde; chiar decă gura i-ar fi o cirêșă, vei găsi fructul amar.

Nu luă de soț un leneș: el va găsi totdeuna că casa este ținută réu și femeia-i neplăcută.

Femeile sânt atât de deprinse să fie desconsiderate în știință în cât nu se 'ncred în invêțații cari le consideră.

Óre ce i se cuvine! va să dică: aș fi făcut-o fericită.

O femeia este lapidată pentru o acțiune ce omul cel mai onest pôte s'o comită.

Femeile sânt inclinate d'a judecă după un singur

esemplu generalisându-l; acesta le face adese d'a fi pasionate.

O femeie nenorocită este espusă crivățului; rămâne mult timp boboc și când eră să înflorască se vestejesce.

Femeile combat mai cu seamă în copiii lor defectele sociului lor ș'ale familiei.

O femeie neînțeleasă este aceea care nu înțelege pe cealaltă.

Femeile se sulimenesc fiind că ómenii n'au simțimentul artistic; decă ei ar înțelege pitorescul, chiar făina de orez ar dispăre.

Omul distruge cu loviri de córne, ca taurul, séu cu lovirile labelor, ca ursul; femeia cu dinții, ca șorecele, séu prin stringere, ca șerpele.

Ómenii studiază femeia precum studie barometrul; dar nici odată nu înțeleg de cât a dóua și.

Toaleta nu este un ce indiferente. Ea te face un obiect insuflat, cu condițiune însé să fii podóba podóbei.

Femeile în durerile născerei trec prin frământări de mórte. Plătim scump când ne punem să creám.

Din egoism ómenii au făcut legi mai aspre pentru femei; ei nu véd că prin acesta o pun mai presus de dênșii.

Adese virtutea femeii cată să fie pré mare fiind că trebuie s'ajungă pentru doi.

(„Románul.“)

Carmen Sylva.

C e r i u l . *

— Cugetări din filosofía naturei. —

... Wie entzückst du, Anschauung
Der herrlichen Welt! ...
Wie erhaben bist du, Gott Schöpfer!
(Klopstock 52 odă „Der Tod“.)

Priviți în o nópte serină stelele, cari se aprind pe firmamentul cerului; în tăcerea solemnă a nopții se va deșteptă în sinul vostru un dor misterios de a ști: ce se întâmplă în acele regiuni îndepărtate a ceriurilor? Spiritul desbrăcându-se din catenele vieții cotidiene va sboră cătră ceriu, și va întreabă: ce sânt acele schintei lucitoare, cum s'au format și din ce materii constau, după cari legi se mișcă pe căile lor milenare, și óre nu locuesc pe acolo ființe, cari știu iubi și uri, știu lăcrimă și a se veseli, chiar așa ca și noi, muritorii de pe pământ; au póte că dórá din sinul ființelor cerești este eschis egoismul mărșav, și ele gustă darurile fericii și armoniei depline?

Spiritul nelinișcit al omului s'a nisuit și nisuesce neîncetat a află cheile acestor enigme; cu ajutoriul telescopului a penetrat prin regiunile depărtate ale ceriului și au urmărit mișcarea stelelor; au prins în spectroscop rațele luminei lor, și a vorbit cu ele despre tainele universului: telescopul și analiza spectrală sânt cheile enigmelor ceresci! Ele ne-a descoperit fapte mari, cari ne invétă a admirá și a cunósce cum se cuvine pe creatorul nemărginit! Fapte cari ne arată, că cine sântem și unde locuim, ce rang și pozițiune ocupám între numérosele făpturi ale creatorului, adevéruri, cari au tras în tărână superbia pigmeului pământesc, ca să póta luci cu deplină splendóue înțelepciunea acelei ființe mari, a cărei mână puternică sfarmă și crează lumile!

Óre ce este bolta cerescă, de pe care ne suride aurora, ne strălucesce splendidul sóre; ce este firmamentul, care adese ori e posomorit, acoperindu-și fața

* Conferință publică ținută în sala mare a institutului pedagogic în Arad, la 21 jan. 1882.

cu vél de nuori; iér altă-dată se indignă și-și manifestăză mânia în tunet și fulgere; ce este acest teatru imposant a forțelor naturei? Să nu cugete nime, cumcă cerul este un cort întins asupra pământului séu o boltitură solidă, care copere pământul și ne ascunde pe noi, muritorii și faptele nóstre cele mari, comise din vanitate și egoism! Acea boltă azurie este numai un joc optic al atmosferei nóstre, care reflectă cu deosebire rațele azure, din lumina albă a sórelui. Ceriul e un spațiu fără margini, în care sânt resirate niște globuri colosale, tot atâte lumi, pe cari noi le numim stele și cari plutesc în deșertul oribil așa de parte una de alta, încât despre distanța lor reciprocă idee chiară nu-și póte formá nici verva fantasiei poetice! să amintese numai un esemplu: cunósce fie cine acea constelațiune, care în limba poporului se numesce „calea laptelui“ ea este așa de parte, în cât rațele luminei ajung la noi de acolo numai în 2000 de ani, lumina, care soseșce astăzi pe pământ, a pornit de acolo înainte de născerea Mântuitorului cu o celeritate de 42,000 mile la secundă; pentru aceea și nemuritorul Schiller, admirând dimensiunile infinite ale universului esclamá astfel: „Wanderer steh still, vor dir Unendlichkeit und hinter dir auch!...“ (Peregrinule nu căută marginile cerului, pentru că înaintea ta și după tine e spațiul infinit!) Pământul nostru încă e un corp ceresc, o stea între cealaltă stele, în asemănare cu alte corpuri ceresci e mic, e pigmeu, iér față de univers „este mai neînsemnat, decât un fir de țerină în deșertul Sahara!“

Mintea ómenescă de mult și-a pus întrebarea: óre cum s'a creat universul? și a scrutat neîntreput până ce au ajuns la o resolvire îndestulitoare a cestiunii. Precum între ființele organice și în lumea morală, iubirea este acel simțemént puternic, care produce viață, fericire și armonie, astfel a zidit creatorul și zideșce neîntreput opera sublimă a universului, prin amorul séu atracțiunea reciprocă a atomilor; aceluși spirit mare i-a fost de ajuns simpatia séu gravitațiunea atomelor, i-a fost de ajuns o singură forță, spre a însuflá mișcarea și viață în chaosul mort a materiilor!

La început plutiá izolată în spațiu o massă de calitatea negurei, o substanță gázosă fără nici o formă (noi o numim negură cosmică) un conglomerat chaotic a celor 65 elemente chemice; chaosul este începutul universului, și ce mirare! acest adevér științific comsună pe deplin, cu tradițiunile vechi și cu fantasmatele poeziilor. Cosmogonia tuturor popórelor antice se începe de comun cu „rudis indigestaque moles“, cu chaosul și întunericul, precum dice despre sine și Mephisto — în Faustul lui Göthe:

„Ich bin ein Theil des
Theils, der Anfangs alles war,
Ein Theil der Finsterniss, die sich das Licht gebar,
Das stolze Licht, das nun der Mutter Nacht
Den alten Rang, den Raum ihr streitig macht!“

(Eu sânt o parte din partea care la început eră totul, o parte din întuneric, din care s'a născut lumina, falnica lumină, dinaintea căreia a trebuit să péră întunericul.) Acest chaos așteptă numai impuls estern spre a produce corpuri ceresci, pentru că pórtă în sinul seu tóte materiile, din cari s'a format sórele și planetele lui, între cari se numără și pământul...)

De odată, în urma unei atracțiuni esterne chaosul a început să se învérte pe lângă ossia sa, și învêrtindu-se repede, forța centrifugală a aruncat din a sa massă bucăți, bucățile aruncate din massa neguroasă circulau pe lângă tulpina séu mama lor comună, pentru că iubirea, adeca atracțiunea ei le ținea în giurul seu, dar se învêrtia fie-care și pe lângă ossia sa proprie: astfel s'au format planetele, séu acele corpuri ceresci, cari circuléză în giurul sórelui; la în-

ceput ele erau globuri gazoase, mai târziu s'au condensat, devenind fluide învăpăiate și în urmă recindu-se au căpătat o crustă solidă: sub crusta pământului și astăzi fierb materii învăpăiate, precum arată erupțiunile vulcanice; dovadă, cumcă pământul a fost odată fluid învăpăiat!

Planetele nu posed lumină proprie, ci o imprumută dela soarele lor, apoi o reflectă pe pământ și astfel le putem zări pe bolta serină a cerului; pe latura lor, care privește către soare e ziua, iar pe cealaltă domnește noaptea; ele nu sunt totdeauna în aceeași depărtare de soare, și acesta este cauza anutimpurilor.

Soarele guvernază mișcarea planetelor prin firele nevădute ale atracțiunii, el e izvorul luminei, căldurii și a vieții peste tot, lemnul care încălzește chilia noastră, cărbunele care mână carul de foc, sunt produsele rașelor lui binefăcătoare; el mișcă vânturile, poartă nuorii și grigește flăcările plăpândă! Soarele încălzește atmosfera, păturile încăldite se ridică sus și în locul lor curge o masă de aer rece, din toate laturile: așa se naște vântul — mai de parte căldura soarelui străformă în aburi apa rîurilor și mării, aburele se înalță și formază nuori, cari în formă de plăcări se ierăși cad pe pământ; apoi în urmă nutreimentul nostru încă avem de a-l mulțami soarelui, pentru că sub influința rașelor (violet) se prepară în plante acele substanțe, cari ne tind pânea de toate zilele. Cu toți suntem fiii soarelui, așa dar întru nimic nu stăm mai jos, decât puternicul împărat al chinezilor, care crede cumcă numai el singur este a „cerului fiu“! . . .

În toate și pretotindenea se manifestă forța aceluia disc splendid al firmamentului, dela rîua dorilor și șoptele zefirului, pân' la orcanul furios, care sbicue undele mării!

Și acum să încordăm fantasia, spre a ne formă o idee despre depărtarea puternicului soare, să zidim în imaginea noastră o punte colosală între soare și pământ și să trâmitem de aici un tren accelerat, care percurge un kilometru pe minut; acest tren numai în 266 ani ar sosi la regele luminei, numai a șaptea generațiune ar ajunge acolo și reîntorcându-se îndată . . . numai a 14-ea ni-ar pute enară noulățile vedute de strămoșii sei!

Însă acești călători abia ș-ar ajunge ținta, căci cu mult mai înainte de a sosi . . . ar păți-o mai amar decât Icar, din mitologia antică, fiind că tot ce se apropie de masa fierbinte a soarelui, la moment se disolvă, străformându-se în abur învăpăiat; acolo domnește o căldură de 10 milioane graduri; precum a constatat celebrul Sechi. Soarele e de 350,000 de ori mai greu decât pământul. În urmă să asemănăm un singur grăunț de bucate cu o grămadă de 1½ hectol. și vom ave o iconă aproximativă despre mărimea relativă a soarelui față de pământ.

Soarele împreună cu planetele sale formază un sistem planetar; astfel de sisteme planetare sînt în univers nenumărate: putem dice, cumcă fie-care stea ficsă (stea, care nu-și schimbă pozițiunea) este soarele unui sistem planetar, care s'a născut așa precum istorisirăm mai sus: în fie-care sistem planetar *atractiunea* său simpatia atomilor este sufletul mișcării și a dezvoltării peste tot — atracțiunea condeseză substanța neguroasă, mâna ei creatore frământă din negura cosmică soare și planete, prin condesarea materiilor se naște apoi lumina și căldura, isvorcele ultime ale vieții organice!

Nu numai pământul este favorit de soarele nostru, și celelalte planete se împărtășesc de binefacerile lui, în giur de el se învêrte nemijlocit fiul cel mai mic, cu numele Mercur, după acesta urmează splendida Vineră sau Luciferul, precursorul aurorei, el răsare mai de timpuriu dintre toate stelele și ne salută îndată după

apunerea soarelui; al treilea e pământul, apoi planeta Marte și după el urmează Jupiter, Saturn, Uran și Neptun, cari toate sînt cu mult mai mari decât pământul.

*

După ce a ieșit omul din șirul animalelor și a început să vibreze în creierii lui schinteia divină, plin de curiozitate ș-a îndreptat ochii spre cer și s'a întrebat: ore ce sînt acele puncte schinteitoare acolo în înălțime? Însă vederea lui e debilă, e scurtă, n'a putut să-i dea nici un răspuns mulțamitor, au abdis deocamdată și au început să admire și să adore stelele; dar curiozitatea aceea l'a însoțit și l'a nelinișcit în toate luptele sale pentru progres și cultură, și în urmă a pus în mână lui telescopul, cea armă cu ajutorul căreia a pășit mintea peste pragul tainelor cerești!

Ce n'a putut să vedă ochiul simplu, a vedut ochiul armat; a vedut lucruri, cari l'au pus în uimire, a recunoscut cât de nemărginit e universul și apoi ce pigmeu debil este omul muritor!

Prin telescop a zărit lumi noue; a vedut pe Lună, care este fiica pământului, de 50 ori mai mică decât pământul, și se învêrte în giurul acestuia în o depărtare de 50,000 mile geogr. câmpii și vulcane, văi și munți, acărora vîrfuri sînt acoperite cu neură totdeauna. Planetul Marte posedă continent și mare și în totă primăvera lui se topește neura de pe munți și curge pe câmpii, ca să le fructifice.

Pe Lucifer încă s'au vedut munti și văi, printre cari șueră vînturile atmosferei sale, acolo încă este iernă și veră, sînt zile și nopți, chiar așa ca și pe pământ . . . în urmă pe Jupiter s'a observat, cumcă are atmosferă în care adese ori e negură, și acesta răspunde recore și umbră peste câmpiile lui estinse.

Suprafața altor corpuri cerești sînt mult cu pământul nostru, și acolo suride primăvera și praseră câmpiile cu flori, pe cari le vestește frigul și apoi le copere vîlul de neură a iernei; culmile munților și acolo sînt cărunte de o neură vecinică și acolo murgesce sîra și se revîrșă dorile. Stele lucitoare! pôte-se, cumcă suprafața voastră să fie cu totul deșertă și ne locuită, și numai stîncile sterile reci și surde privesc în eterna tăcere una către alta, și nicări urmă de viață, nici o mișcare, nici un simțiment și nici o ființă, care să se bucure de plăcerile primăverii, să admire frumuseța naturii și să se închine creatorului? Ah! Acesta nu încapă cu înțelepciunea și bunătatea tatălui cereș! Unde telescopul a denegat serviciul, ne-a venit întru ajutor analiza spectrală, cea invențiune a științei moderne, care a produs o legătură și cunoștință mai sinceră între cer și pământ, acel metod științific, care din calitatea luminei ne știe spune, cumcă din ce materii este compus corpul, dela care a venit lumina: fie-care element absorbă o colore anumită, așa încât lipsind acesta colore, scim cu totă siguritatea, cumcă prin ce materii a trecut lumina albă.

Rașele luminei sînt dar acele fire telegrafice, cari ne-au adus scire, ne-a descoperit, că din ce elemente sînt compuse corpurile cerești!

Dorim ca în viitorul apropiat rașele luminei să devină sirmele telegrafice, ele să ducă ideile și simțimintele noastre pân' la locuitorii stelelor, și ieră ele să ne aducă răspuns, și să pună apoi în comunicațiune viața locuitorii numărîtorilor lumi, cari planază în regiunile fără margini ale universului!

Ce bucurie nespasă, ce fericire neașteptată ar fi aceea, decă am pute zări urmele unor ființe viețuitoare pe lună, care este stéua cea mai apropiată de noi; ce miracol sublim ar fi — dice Flammarion — decă omul viitorului va desemna cu lumina electrică unele figuri, prin cari își va comunica ideile cu locuitorii altor lumi.

Cu un astfel de eveniment nu s'ar pute asemăna nici unul din istoria culturală a nemului cmenesc! Știința viitorului va descoperi miracole neașteptate!

(Va urmă.)

Petru Pipos.

Despre unii meteori optici.

Elastica parte constitutivă a planetei noastre, adeca aerul, formeză în totalitate un acoperement în giurul pământului, care se însemnă în general ca atmosferă. Gazurile și aborii, cari se ridică în sus din pământ și specialminte din corpurile de pe el, se adună la olaltă în acesta atmosferă și în mcdul acesta purced variate fenomene, cari aternă dela mai multe imprejurări. Astfel de aparțiuni, care se arată de multe ori vederii omenilor și care se basază numai pe unele legi ale chimiei, ale opticei etc., se însemnă așa în genere ca fenomenele aerului. Prin urmare: aerul atmosferic conduce pământul la tôte mișcările sale, rēsbate în tôte părțile și e adevērata scenă a unor fenomene așa dicēnd mai mult fugitive, cari fenomene sūnt cunoscute sub numirea științifică: meteori.

Acești meteori se impart: a) în meteori apătoși (rōua, bruma, cēta, plōua, nēua); b) în meteori electrice (tempestatea, fulgeratul în restimp) și c) în meteori optici (curcubeul, fata-morgană, focul rătăcitor).

Scopul nostru e cu acesta ocaziune a vorbi ceva despre fenomenele optice ale aerului atmosferic; ne vom nisui adeca a propune stim. cetitori o curată espicare relative la purcederea și formarea respectivelor fenomene, sperând, că ori care înțelegător își va ține o detorie sacră a espică poporului nostru mult cercat: realitatea, natura acestor lucruri cam ciudate miraculoșe! Vom incepe deci cu

Curcubeul. Ori cine dintre op. cetitori a avut de sigur ocaziunea a vedē frumosul curcubeu cu cele șapte colori diferite! Inșē atāta nu e destul! Spiritul omenesc nu e indestulit numai cu acea ce vede, ci se nisueșce prin ore-care teorii științifice a lāmuri și clarifică aparțiuni vēdută.

Este faptă dovedită, că curcubeul nu se arată la noi nici odată ierna, ci numai în anutimpul cald, și respective numai în timp de plōie și când stă sōrele în jos, adeca dimineța și sēra. Aceleși colori minunate, cari le vedem la curcubeu, le putem observā și atunci, decā ne uitām în o defptă direcțiune printr'o sticlă, care e unghiular polită. Colorile curcubeului le vedem apoi fōrte clar în diminețile senine, când își reversā sōrele razele sale pe ierburile cāmpului inșoțite cu rōua de nōpte.

De aici putem ore-și cum se ne espicām purcederea curcubeului! Adecā procedura curcubeului se întēplă prin razele sōrelui, cari se resping în cādētōrele picăturii de plōiā. Prin acēsta refracțiune purced diferite colorate raze luminōșe, cari advin dela nenumēratele picături de plōie în ochii observatorului și cari ne dau icōna frumosului arc colorit. Spre a se putē vedē acest arc, trebuie sē fim între nuori și sōre, ierā sōrele trebuie sē fie vis-à-vis de nuorii întunecați.

Colōrea curcubeului depinde de acolo, că, de orece razele sōrelui strābat roșimea spectrului, razele albastre se resfrāng și se reieptă. Într'aceea azurul ceriului prezentă fōrte varie nuanțe dela vēnștului închis, până la albastrul deschis, unde apoi se preface în alb absolut.

Fata morgana. Fata morgana, sēu precum o numesc francezii, mirage, se numeșce o aparțiune adese ori observabilă, care apare mai cu sēmă la cādura enormă și pe cāmpii îndepārtate și deșerturi importante, unde cālțoriul inșelat crede a vedē lacuri, fluvii,

arbori ș. a., care inșē se tot îndepārtēză de dēnsul. Prin urmare: fata morgana custā din acea, că credem a vedē lucruri fōrte d'aprōpe, cari inșē sūnt fōrte îndepārtate. De multe ori se pare a fi acele lucruri întōrșe, sēu se arată așa, ca și când ar fi în ore-care înnālțime peste suprafața pământului.

E fōrte suprinđētor decā vedem înaintea nōstră locuri inșoțite cu căsi, biserici, pomi ș. a. pe astfel de ținuturi, despre care șcim sigur, că nu esistă acolo. Espedițiunea francesă în Egipt sub Napoleon I de esemplu a suferit cele mai grele torturi prin aparițiunea fetei morgane! Erau sērmanii soldați în deșertul Africe! Arși de cādura sōrelui tropic, lāngēđiți de sete, vēdūră în îndepārtare lacuri frumos colorite și limpedi încungiurate de palmi, cari se reoglundau în planul lor; inșē cu înaintarea continuată lucrurile vēdute se îndepārtau tot mai tare în spațiul deșert. În locuri mai îndepārtate vēdūră încă și alte iconi și mai importante: cāmili, cārduri de vite, sate încungiurate de tufșuri de palmi etc.; aceste încă dispărūră dinaintea cālțorilor, cari devinirā deja în desperare; căci lucrurile vēdute erau de mai multe sute de kilometri îndepārtate de ei, și tot acea, ce au vēdūt, nu au fost altā ce, decāt numai o amāgire optică, o fata morgana.

Fenomenul acesta se produce prin acea, că lucrurile îndepārtate se reoglundēză pe marginea păturilor de aer, care sūnt peste olaltă așēdate și care au pentru cādura diferită și o desime fōrte variabilă. Causa aparțiunii acesteia este deci a se cātă în neegala desime a păturilor de aer, care se aflā peste suprafața pământului, și în varia reflesiune de raze în acele. Acest fenomen apare numai la o deplinită linișce de vēnt, și dēnsul dispare îndată ce se ridicā un vēnt, care turburā așēdarea peste olaltă a păturilor de aer.

Focul rătăcitor. Focul rătăcitor (*germ. Irrlicht*) e un fenomen, care întru adevēr face pe mulți ușori de minte sē umble incōci și 'ncolo rătăcind, aducēnd tot d'odată pe observator cu atāt mai tare în perplexitate, cu cāt noptile sūnt senine și întunecōșe, când se arată acest fenomen și mai frapant.

În unele locuri se vede adecā în noptile întunecōșe, nu așa de înnalt de suprafața pământului, o parā mai mică sēu mai mare, care e inșoțită de o mișcare sārītōre și nelinișcită; acēsta parā (vāpaie?) se pare că se îndepārtēză, decā voim sē ne apropiām de dēnsa, așa, ca și când ar voi sē fugā de noi; inșē mai de multe ori dispare dinaintea observatorului.

Despre acest fenomen domneșce în multe locuri acea superștițiune, că apārutul foc e stafiā, diavol, priculici, comōră etc., care cautā numai a conduce pe cālțori în prāpastii infernale. Omul inteligent de sigur nu va crede astfel de absurdități; el șcie, că în univers nu esistă nici o minune, nici un lucru supranatural, ci fiind convins, că în natură se indeplineșce tot acea, ce se observā, pe calea naturală — firēscă: cautā deci a-și espicā prin ore-care știință naturală adevērata causă a acestui fenomen.

Naturalistul își espicā purcederea aparțiunii de sub cestiune din un fel de gaz strălucitor, ierā purcederea unui gaz ca atare este acolo posibilă, unde au început corpurile organice a-și schimbā forma și calitatea proprie, adeca trecēnd prin periodul putrediciunii și a carieturei. Astfel de schimbări organice se aflā pe locuri bālțōșe-apātōșe, în cimitire etc.

Acel gaz strălucitor, din care purced focurile rătăcītōre, e un hidrogaz fosforic, care ajungēnd în coatingere cu aerul atmosferic, se oxidēză și arată o flacără cam intensivă; acēsta flacără sēmēnā unei vāpăi de foc, inșē nu arde, ci numai fosforescēză.

E întrebare, că de unde și cum purcede hidrogazul numit? La acēsta întrebare se pōte ușor res-

punde, decât cugetăm numai la locurile, unde se poate observa mai adese-ori un fenomen ca focul rătăcitor. E cunoscut, că în locurile băltoase apun din viață, prin diferite întâmplări, nenumărate animale; corpurile se așază parte pe fundul apei, parte însă se scot la țărmuri prin puterea apei, de unde apoi se îndepărtează prin ăreși-care mod pe uscat. În cimitir sunt oameni înmormențați; ieră pe alte locuri vedem plante adunate la olaltă, începând a-și schimbă natura organică. Nu e nici o îndoielă, că corpul animal-uman se ține într'o strinsă legătură cu scheletul robust, ieră decât luăm de ajutor chemia analitică, ne vom convinge, că scheletul, oșele animale, și în genere toate corpurile organice — fie aceste animale séu plantare — conține o cătățime mai mare séu mai mică de fosfor, care element (chemic), decât se desparte prin unii agiuți chemici din oșe, carne, lemn etc. nu poate sée existe în starea sa liberă, ci curând séu mai târziu dispare din agregățiunea despărțită prin oxidarea înaintată, luând în sine oxigen și hydrogen, formându-se prin aceea un gaz, care asemene oxidază. Acest fenomen chemic, această oxidare se arată ca un foc lucitor, de unde se poate cu totă siguritatea deduce, că această oxidare e cauza purcederii focului rătăcitor.

În țările sudice — Italia, Spania etc. — sunt insecte strălucitoare foarte răspândite. Prin această împrejurare s'au amăgit unii naturaliști, legând toate focurile rătăcitoare de animale vii strălucitoare. Este încă faptă dovedită, că strălucirea plantelor viue, séu adese ori apărutul desvoltământ al luminării putredelor materii organice, s'au cređut foc rătăcitor, de ore-ce astfel de corpuri strălucitoare se pot privi foarte ușor în aerul curat séu neguros ca o văpaie, ca un gaz fugitiv-strălucitor. Noi însă numărăm la focurile rătăcitoare numai gazele de sine strălucitoare! Și de ore-ce hydrogenul fosforic e întru adevăr un gaz de sine strălucitor, conclusiunea cea mai de aprópe e, că purcederea focurilor rătăcitoare se poate explica numai prin existența gazului numit.

G. Pocrean.

Igiena vederii în școli.

La 1 iunie, dl Jules Ferry, numi o comisiune pentru a studia influența condițiunilor materiale a instăării școlare, asupra progresului miopiei în școli, și de a căută remediile acestui réu care merge crescând din ce în ce mai mult. Comisiunea era compusă din dnii Gariel, Gauthier, Villars, Gavarrét, G. Hachette, Javal, G. Masson, Montmahou, Panas, Perrin, la care s'a adăugat și dl Pelletier, distinsul șef al biuroului ministerului public, în calitate de secretar.

Dl Gariel a prezentat aportul seu, foarte conșcincios și destul de complet; i vom face aci o scurtă analiză:

Miopia, când ea nu e ereditară, atacă pe școlarul care face sforțări de acomodățiune și care se aplecă în timpul lucrării sale. Trebuie dar sée luptăm contra cauzelor care fac pe copii de a se aplecă. Aceste cauze sunt: iluminatul defectuos, mobilierul desproporționat cu talia, relele metode de scriere, învățătura prematură, în fine cărțile pré fin imprimate.

Luminatul claselor. Această problemă este resoltată, ne dice Planat, când face o lumină suficientă în locurile cele mai întunecóse ale clasei. Comisiunea a decis ca în timpul zilei, întinderea cea mai mică a cerului, care trebuie sée fie véđută dela locul cel mai puțin favorizat, trebuie sée fie vertical de cel puțin 30 centimetri, numărați dela partea superioară a ferestrei. Regretăm, că comisiunea nu s'a oprit la discuțiunea între meritele luminatului uni-și bilateral; poate că ar fi

putut sée fie tranșată această cestiune care este foarte controversată. În adevăr, trebuie o comisiune care sée examineze nu numai condițiunile unui ecleraj suficient, dar încă și cestiunile tehnice care i se cuvin.

Pentru iluminatul de nópte, trebuie sée înmulțim pe cât e posibil sursele luminoase; idealul ar fi ca fie-care copil sée-și aibă lampa sa și ar profită de această, și de lumina generală. Gazul, adus prin becuri circulare cu regulatori constanți și prevéđuți cu sticle, nu este nici odată vătămător igienei oculare; dar trebuie ca flamele sée nu se iradieze direct, și ca o ventilațiune bună sée sée de afară de odată escesul de acid carbonic și acel de căldură desvoltate prin combustione.

Mobilierul școlar. Această cestiune este destul de bine înțeleasă. Cu băncile de un séu două locuri nimic nu va împedecă adopțiunea distanței orizontale, și negativă, între marginea posterioară a mesei. Această pozițiune împedecă copilul de a cobori bărbia sa pe măsă; spatele băncei nu va fi vertical, căci ar osteni copilul supunându-l la o imobilizațiune esagerată; va fi înclinat și în clasele cele mari înlocuit prin scaune mobile care sunt mai bine preferate. Mesele băncilor vor fi ușor înclinate, pentru ca hărtia sée fie perpendiculară cu rațele vizuale; astfel fiind, copilul nu va avé nici o trebuință de a-și aplecă capul înainte. În fine, când ziua este insuficientă, se vor autorisă copiii de a ține cartea în mână și sée aibă lumină destulă pe pagina pe care o citeșce.

Scrierea. Nu vom insistă aci asupra atitudinilor cari au fost studiate special de savantul nostru coleg dr. Dally. Journal d'hygiene a aréat articolele consacrate acestor interesante studii. Vom dice numai, că comisiunea, după ce a ascultat pe eminentul igienist, crede că va obține un mare progres, cerând, după formula lui George Sand, scriere dréptă pe hărtie dréptă, corpi drepți* care evită în același timp scoliósa și miopia. Ce-va mai mult, nu trebuie sée se începă îndată învățătura scrierei, mai cu sémă pe hărtie.

Copilul n'ar învăță de cât numai atunci când ar șci deja sée facă trăsături bune pe placă, în scriere dréptă și fără legătură.

Cărți școlastice Cea mai bună hărtie de imprimat este cea galbuie. Comisiunea o recomandă. Cărțile școlastice nu vor trebui sée fie imprimate mai fin de cât cu corpi opt interliniați. Fie-care linie cu albul seu va ocupă așa dar o înălțime minimă de 3 m. 384.

Nu va avé în termen mediu mai mult de șapte litere pentru un centimetru curent al tecstului, se va refusă ori ce carte care, luminată cu o luminare de cēră la o depărtare de un metru, va încetă de a fi legibilă de o vedere bună, la 80 centimetri. Pentru cărțile geografice, distanța va fi de cel puțin 40 centimetri.

Inspectiunea medicala. Medicii școlari vor adresă odată pe an, un raport asupra examenului vederilor elevilor, indicând noile casuri de miopie și și progresele casurilor procedente. Părinții vor fi preveniți de bóla optometrică necesitatea unui tratament curativ.

P. M. R.

G â n d i r i.

Cât de ridicule ne par obiceiurile altora!

Cea mai supremă plăcere este de a fi lădat în fața unui dușman.

Fericirea și nenorocirea sunt egoiste, însă fie-care în modul seu: cea întâi păzindu-se, cea a două lăsându-se comunicată.

Convorbirea nu este de cât școla minciunii.

Este a nu face binele în totalitate, făcându-l în taină. Prin această esemplul rămâne perdat.

Mulți dobitoci rid având dorință sée plângă.

Mirele păcălit.

— Istorióră de carnaval. —

Istorióra s'a petrecut la Paris.

Când baronésa Duchamp, după expirarea anului de doliu, ș-a promis mâna baronului Z., carele nu mai eră tinăr, încă nu cunoșcea pe cavalerul Armand.

Dacă l'ar fi cunoscut, de sigur, nu ș-ar fi dat consimțirea d'a face o căsătorie de etichetă, ci ar fi urmat inspirațiunii inimii sale, căci Armand în totă privința eră superior mirelui ei, și dânsa pe ți ce mergea, îl iubiă mai mult.

Dar ce putea să facă?

Ea nu-și putea retrage vorba fără nici o cauză, ier baronul eră tenace în atențiune, la ce — fie țiș între patru ochi — îl indemnă și vinitul de dece mii de franci al miresei sale, care avea să mărească în mod considerabil vinitul lui de cinci mii de franci.

Armand cunoșcea foarte bine partea acésta a cestiunii, dar totuș n'ar fi cutezat să spună acésta baronesei; căci nu eră sigur, decât baronesa va crede, că cine-va o iubeșce numai pentru averea sa.

Acésta presupunere putea chiar să o și offenseze, deci Armand își propuse a născoci un plan, ca ênsuș baronul să devină trădătorul planului seu.

Diua cununiei deja eră ficsată. Câteva țile încă și baronésa avea să devină soția baronului.

Atunci baronul primi din Viena o epistolă de următorul cuprins:

„Domnule!

„Dta la trăsura cea mai nouă ai făcut câștigul principal prin losul cu seria 312 și nr. 4694, care se allă în posesiunea dtale. De oră-ce obiectul câștigului este un palat din Viena în prețul de 300 mii florini, ar fi necesar, ca pentru vinderea acestuia să vii în persoană la Viena; noi ne oferim servițiile și alăturăm 3000 franci pentru spesele de călătorie“.

Sub epistolă eră semnat un nume nedescifrabil, dar cele trei mii de franci vorbeau mult mai clar, decât ca baronul să nu fi decis la moment la plecă.

El împărțăși baronesei, că are să plece imediat la Viena, tăinuind norocul seu, dar fu destul de neprecaut d'a se purtă așa, ca baronesa — care se supără pentru amânarea cununiei — să se iriteze și să-i țiică:

— Domnule, așa dară dta respingi propunerea mea, ca să facem călătorie asta că consorte și soție? Dar decât eu după călătorie n'aș mai vré mai mult să-mi țin vorba?

— Cum îți va plăcê, dómna?

— Așa dară să rumpem?

— Decă voiești...

Și ei se despărțiră. Baronul încă se bucură; devenind atât de bogat, el speră a-și căpêtă o femeie și mai bogată.

Sosit la Viena, el se presintă la biuroul banței. Dar în loc de primirea afabilă ce sperase, el fu întimpinat de fețe mirătoare. El povesti scopul venirii sale, arêtă epistola primită, și se adevêri, că totă istoria fu o mistificațiune.

Spăriat plecă el napoi spre Paris, și încă mai speră, că va obținé iertarea vêduvei; dar aceea tocmai își serbă cununia — cu Armand.

Atunci observă baronul, că cine l'a păcălit.

Petru Pipêruș.

Soriórele.

— La ilustrațiunea din nr. presinte. —

O drăgălașă idilă poetică.

Doue rose din o tulpină, doue surori iubitoare se îmbrățișeză cu căldură.

Nu frica de vr'un pericol le-a îndemnat la acest act al iubirii, căci fețele lor nu esprimă nici o temere; nu fătarnicia li-a inspirat acésta, căci fruntea lor e senină ca cerul fără nori; ci numai iubirea, sincera, curată și divină iubire este motivul îmbrățișării lor.

Cea mai mare, superióră în inteligență, par că vré să verse în acésta îmbrățișare tot focul iubirii sale oocrotitoare; cea mai mică primeșce cu o dulce fericire acésta expresiune de simpatie a suratei sale.

Dar priviți ilustrațiunea!

I H.

E c h o.

La o comisiune de recensimênt pentru recrutare:

— Ai tras sorti, — întrebă comisarul p'un spin, bêtrăior d'altfel.

— Am tras.

— Când?

— E cam mult d'atunci.

— Adu-mi biletul de scutire.

— Nu l'am; l'am pierdut.

— Te scriu, decât nu-l aduci.

— Biletul l'am pierdut, dar pot s'aduc 5 copii și nevêsta.

Comisia plecă după acest rêspons.

*

Dl X. a făcut soției sale o acțiune de divorț basată pe incompatibilitatea de caractere. Conform cu procedura, ambii soți compar înaintea președintelui.

— Nu înțeleg de ce să plânge bărbatul meu, — țise dna X.; — eu vreu tot ceea ce vrea și dânsul: el vrea să comande și eu asemenea!

*

Atragem atențiunea lectorilor noștri asupra unor uvrage sanscrite care vor apăre în curênd. Ietă titlurile acestor noi publicațiuni:

„Swapantschchavimahantrastotra, Trigunatmikakalikastotra, Upangalatayratodyapana, Sankarchtatschaturthivratadyapana și Anantatschaturdarivrataskatha“.

Cu rușine mărturisim, că n'am citit aceste volume, nu ne indoim însă, că conținutul lor trebuie să fie tot așa de interesant ca și titlurile.

Ietă principele de Bismarck rêmăs pe jos cu făimșsa sa vorbă de: Mitteleuropaischestatengruppen!

*

Catarina într'o ț, scuturând camera dómnei, stăpânei sale, găsi o monetă de 5 franci.

Ea o dădu stăpânei sale, care i țise:

— Pré bine păstréz'o pentru cinstea ta.

Dară ieri, dómna lăsă să cadă o monetă de 10 franci într'adins.

— N'ai găsit 10 franci, Catarino? — întrebă adi-diminêță pe sluga sa.

— Da, dómna, dară i-am păstrat pentru cinstea mea.

Literatura si arte.

— **Basme.** Literatura noastră pentru junime e săracă. Este o plânsóre generală, că părinții și institutorii n'au ce să deie junimei a ceti. Așa numite istoriøre morale, instructive și fabule au apărut încă puține în limba română. Spre a coresponde unei asemenea necesități d.

Cati Pișca a tradus câteva fabule și le-a publicat sub titlul: „Din basmele de aur ale tesaurului popoarelor germane” în Craiova, în editura S. Samitca, unde se și află de vîndare cu prețul de 1 leu. Basmele sînt traduse din Andersen, Grimm, Kletke, Lausch și Leander.

✕ **Primul cor vocal român în București.** Pe cînd la noi românii dincoci de Carpați în mai multe orașe, ba și în unele sate, s'au înființat de mult coruri vocale românești, la București numai zilele trecute s'a creat cel dintîiu cor vocal român. Societatea „Concordia Română” a realizat și această idee frumoasă, și credem, că exemplul va fi imitat și prin alte orașe.

✕ **Piesă nouă.** În teatrul Național din București s'a jucat de curînd o piesă nouă de dl Dim. R. Rosetti și intitulată: „Uite popa, nu e popa”, care a avut mult succes. Autorul a fost chemat de două ori pe scenă.

✕ **Din „Noua Bibliotecă Română”,** a tipografiei Alexi în Brașov, a apărut broșura a opta, în care se începe: „O cură radicală”, novelă de dl Theochar Alexi. Prețul unei broșuri e 15 cr.

✕ **Din scrierile dlui Iuliu I. Roșcă** primim zilele trecute următoarele: „Zimbiri și lacrimi” poezii, București 1880; „Dora și Florin”, poemă, București 1879; „Flori de primăveră”, conținînd poemele: „Dora și Florin”, „Dina Florilor” și „Crivățul”, București 1879; „Sacrificiu pentru sacrificiu”, roman original, Oravița 1881; „Contra marilor prigonitori ai micuților sîrmani cari se adăpostesc în Asilul Elena Dîmna și în orfelinatul dela Pantelimon”, București 1881. Tote aceste scrieri, la cari sperăm a reveni, se află de vîndare în librăria română a dlui I. E. Teran în Oravița.

✕ **„Biciul”** e titlul unui nou diar umoristic. Ese când i place, speră că nu va fi nimeni nătărău să se aboneze la el, e scris în toate limbile spre a fi mai bine înțeles de Români și-și propune a tîmăia pe marii dilei până le-o sparge cădelnița de nas. Diarul apare în Galați.

C e e n o u ?

Portretul reginei României ni se înfățișează de cătră dl Louis Uhbach în „La Nouvelle Revue” astfel schițat: Regina este înaltă, bine făcută. Ochii sei sînt albaștrii, cam slabi, ei caută d'apropo privirile, spre a prinde mai răpede cugetarea. Când șcii c'au plîns mult, găsești azurul lor adînc și fulgerul lor mișcă în tocmă ca o cugetare eroică. Sprincenile, fin arcuite, au o estremă mobilitate; gura, corectă, este deprinsă cu surusul și lasă a se vedea dinții albi, bine aliniați; pîrul castaniu, belșugat, este adesea nedisciplinat; mîna-i este frumoasă, condeiul n'o îngreuiază; piciorul, ager la umbrel, este cambrat și cu aceste în întregul ei este mai frumușică de cît frumoasă, mai grațioasă de cît frumușică. P'acesta schinteiere a inteligenței, a bunătății, a onestității, care merge nainte vizitatorilor pentru a le rădică sfiela și-a-i face a vorbi îndată este farmecul, cîța modestiei, o mirare ingenuă d'a răspunde la titlul de Majestate, o uitare a rangului care arătă mai bine totă această lucire învîluind-o și care incurcă mai mult pe cei pe cari voiește a-i primi bine.

Regina României este tot suferindă. M. S. suferă de un absces la ureche, ceea ce i pricinuește grozave dureri. Aceste s'au potolit mult, totuș medicii curții au cerut în consultare p'un mare specialist de boalele de urechi. Acesta, dr. Lucae din Berlin, a sosit zilele trecute la București și la palat a avut o consultare cu medicii reginei. Cu toate aceste, starea reginei nu este ingrititoare și se așteptă o grabnică însănătoșare. În aceeaș zi după prînd, doctorul Lucae a făcut o nouă vizită și a constatat o îmbunătățire în sănătatea reginei.

✕ **Balul junimei române din Budapesta,** precum ni se scrie, va fi splendid și binecercetat și în acest an

(18 febr.) Dna patronessă Catarina Gall a suprins foarte plăcut pe comitetul arangiatoriu, oferindu-i drept recunoștință și suvenire un stég frumos (colore azurie albastră, cu litere de aur inscripțiunea „Comitetul bal. român” și monogram roșu B. R.) Ieri în 14 febr. stégul fu espus pe strada Vațului la otelul „Național”, unde se află cancelăria comitetului. La probele ținute din jocurile sociale române au participat multe familie din societatea cea mai alésă, vre 6)—70 părechi a jocat „Romana” și „Ardelena”.

✕ **Portretul lui Petru Maior.** Zăcînd Societății „Petru Maior” în interes a avé portretul patronului ei, subscrisul în numele aceleia rog pe posesorul vr'unui portret al fericitului Petru Maior, ca să aibă bunetatea e me avisă despre această și tot deodată a-mi descrie pe scurt și forma prelucrării acelu portret, pentru că decă din fericire s'ar află acesta prelucrat de doi seu mai mulți făcători de portrete, atunci după descriere me voiu îndreptă cătră locul unde se află cel mai bine nimerit spre a-l cere împrumut pentru decopiere resp. fotografare. *Dr. George Crainicean*, oculist. Budapesta, vâzci uteza 13 sz.

✕ **Statua lui Lazar.** Ministrul instrucțiunii publice în România a decis să institue un comitet, care să se ocupe cu subscrierea publică pentru redicarea unei statue lui George Lazar. În această comisiune va figură și câte un delegat al școlilor din capitală. Școlile aceste au și început a-și alege delegații lor. Comitetul a și ținut o ședință, în care a decis a se face mai mare. Există deja un fond de 22 mii lei pentru statuă, mai trebuiesc 8 mii lei, ceia ce negreșit în curînd se vor adună.

✕ **Danțul „Romana” la București** s'a jucat atâtă-ora în balul din sîmbăta trecută a Societății „Concordia Română”. S'a executat de mai mulți societari și societare, dirigiati de dl Mocean, pe care și publicul român de dincoci de Carpați îl cunoșce din producțiunile sale date în vîra trecută cu ocasiunea espositiunii din Sibiu.

✕ **La St. Nicolau,** în Bănat, s'a arangiat de curînd un bal, la care publicul fu compus din toate naționalitățile, după unguri însă românii au dat contingentul cel mai mare. Dintre române participară dîmnele: Halic, Natalia Roșescu, și domnișorele: Gizela Șerban și Livia Bogdan.

✕ **Balul casinei române din Beiuș,** dat la 11 l. e., a fost bine cercetat și precum aflăm, a reeșit foarte bine. Nu numai inteligența română din loc, ci și cea din giur, ș-a dat aici un loc de intelnire. Veselia a fost generală și petrecea a durat până demineta. Doue dame s'au înfățișat în costum național, care credem că va deveni general și în balurile române din Ungaria. Patru-spre-dece tîneri au jucat în paușă „Călușerul” și „Bătuta”.

✕ **Balul casinei române din Hațeg,** la 11 februarie, precum ni se scrie de acolo, a avut un succes complet. De mult n'a fost la Hațeg un bal atât de bine reușit. Jocurile s'au început cu Hațegana, care acolo are și interesul localității; dar se jucară și alte danțuri naționale cu mare entusiasm. În paușă orchestra locală a delectat publicul cu mai multe piese românești noue. Dintre damele cari au luat parte se amintesc următoarele, dîmnele: Fira Muntean, Neti Muntean, Sofia Peovicu, Beu, Susana Roman, Fira Făgăraș, Susana Ivașcu, Fira Balaș, S. Fira Serafin, Cat. Bogdanfi, Malo Florean, Mina Pop, Susana Vots, Maria Grill, și domnișorele: Lucreția Muntean (în costum național), Eugenia Muntean, Aurelia Filipescu, Fira Balaș, Susana Novac, Emilia Roman. Balul dură până demineta la 7 ore.

✕ **Balul Societății Elisabeta Dîmna** din București a avut un frumos vinit material. S'au incassat

suma de lei 29,527, din care scădând cheltuielile de lei 3080, rămâne suma de lei 26,447 spre a se întrebuința în operele de binefacere ale numitei Societăți.

Hymen. *Di Iacob Baba*, teolog absolut din diecesă Oradea-mare, în săptămâna trecută s-a serbat la Beiuș cununia cu domnișoara Irina Creț, fiica repausatului preot diecesan Iosif Creț.

✕ **În Orșova-veche** reuniunea de cântări române-sârbă a arangiat marți la 14 februarie un concert urmat de danț. În pauză se jucară și danțurile naționale: „Călușerul” și „Bătuta” de către călușerii din Caransebeș. Petrecerea a reeșit bine, căci a luat parte un public numeros, compus mai ales din inteligența română și sârbă. Vătavul călușerilor a fost dl Aron Carpenișan, forestier erarial, ceilalți călușeri au fost dnl C. B. Bărcean profesor la teologie, G. Dic controlor diecesan, E. Biju, M. Biju proprietari, E. Dragalina teolog absolut, E. Ianculescu Bandieroviciu comerciant, Sécășan, Străjănescu și V. Colariu. Balul s'a deschis cu „Hora”, s'a mai jucat și „Romana” de 70—80 de părechi. Cinci dame au fost în costum național, dintre cari a escelat dna Maria Biju. A făcut mare efect escelentul baritonist dl Străjănescu. Au luat parte și oșpeți din România; ier dl prefect din plasa Mehedintilor din România dl major Chivu a invitat pe călușeri la Turnu-Severin, unde aceia s'au și dus. Ietă și o cunună a damelor cari luară parte. Din îndreptare. Dămnele Chivu, Ionescu, Prinean, Georgescu, Boier, Ionescu, Ciurel și dra Caludia din România. Dnele Bordaș, Biju, Homolka și domnișorele Băieș, Homolka, Palcu din Caransebeș. Dnele Musteția din Jupanec și Lazar din Agradena ș. m. a. Din loc. Dnele: Oelberg, Popescu, Gogoltean, de Holendonar, de Petheö, Bra de Busche, Dyk, Godean, Liuba, Freyler, Roiescu, de Görög, Nicolovici, Klucker, Luianovici, Băieș, Jarcu, Mitrovici, Bărbuț, Oltean, Raț, Roșă, Szabó, Popovici (prota), Popovici (agent), Cogio-cer, Astoici, Mohora, Handel, Kaiserfeld, Klima, Molnár, Tomescu, Riț, Ditraga, vęd. Popovici ș. m. a. Domnișorele: Popescu, Dyk, sororile Godean, Mohora, Roiescu, sororile Nicolovici, Luianovici, Klucher, Mitrovici, cumnata dlui notar Raț, Kaiserfeld, Tomescu, Odobasici ș. a. m.

✕ **Balul calicot din Sibiu**, dat în folosul reuniunii pentru înființarea unei școle de fete române, la 15 l. c., a avut un mare succes, precum s'a și putut speră dela un public românesc atât de frumos, mare și inteligent, precum este cel din Sibiu.

✕ **Balul din Blas**, ținut la 11 februarie, a reeșit bine. Sala a fost pre mică pentru atâta public adunat din mai multe părți. Frumösa cunună de dame a jucat mult, de și tinerimea gimnasială și teologică, n'a putut luă parte nici la acesta petrecere, în urmarea unui ordin ministerial încă din anii trecuți. Publicul s'a îm-prășciat, ducënd cu sine cele mai plăcute suveniruri din acea nöpte frumösă.

✕ **Bal mascat în Oravița.** Reuniunea română de cântări și musică din Oravița arangeză duminica în 7/19 februarie în sala „Cerbului de aur” un bal mascat. Programa: 1) Cortegiul țiganilor*, membrii activi ai corului în mască de țigani fac ronda în giurul sale cu „Prețiosa” în căruț; 2) Corul cântă „trei coruri și o arie” din „Prețiosa” de C. M. Weber cu text românesc; 3) Corul cântă „La malurile Prutului” vals pentru cor bărbătesc de dl C. G. Porumbescu. Apoi urmază jocul.

✕ **La Lugos** redactorii și colaboratorii celor trei diare, cari apar acolo, au arangiat un bal. Patronesele

balului au fost dnele: Bredicean, Jakabffy și Rosa Wolf. Publicul s'au compus din töte naționalitățile. Dintre române au participat damele: Cornelia Bredicean, Rezeiu, Catrușca, Rudeu, Sofia Martinescu, Elena Radulescu, Aurelia Ianculescu, Peștian, Ștefani și altele. S'au jucat și „Romana”, după pauză, de șese-spre-șapte părechi și a făcut efect mare, atât figurele, cât și musica acestui danț social de salon.

Mai töte diarele franceze cotidiene au reprodus după „la Nouvelle Revue” (1 febr.) parte din studiul dlui L. Uhlbach asupra cugetărilor Reginei Române, și un mare număr din aceste cugetări. Fără deosebire, töte au laudat atât fondul cât și forma ideilor lui Carmen Sylva.

✕ **Societatea „România Juna”** din Viena adresează un apel lung către membrii onorari, fondatori, emeri-tați și ordinari ai sei, rogându-i să trämیتä la adresa comitetului (VIII Lange Gasse nr. 4) câte un exemplar din portretele lor, ca astfel Societatea să pötä compune un album din portretele tuturor membrilor sei din de-ceanul espirat.

✕ **Au murit:** *Vasilii Bocsia* c. r. capelan militar de cl. I. și v.-protopop onorar în diecesă Gherlei, după un morb îndelungat, în etate de 48 ani, la 9 febr. în Șimleu.

Ghicitură numerică

de Eufrosina Sanzian.

Punctele de mai jos se înlocuiescă cu numeri astfel: să se formeze 4 șire de numeri — din unimele 1—7 așa ca fie-care șir adunat din sus în jos, ori din jos în sus; séu din stânga în drépta, ori din drépta în stânga totdeuna să ne deie numărul — 15 —

Intr'un șir — un număr numai odată are loc.

Terminul de deslegare e 28 februarie. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitei patrate din nr. 4:

I s a c
S a u l
A u d e
C l e r

Bine au deslegat-o dömnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Iosefina Pop, Amalia Crișan, Eufrosina Popescu, Maria Moise, Nina Ardelean, Agafia Muntean, Aurelia Cristian.

Premiul l'a căștigat dșora Eufrosina Popescu.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	sl. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sörele resare	Sörele apune
Duminica	7	19	Pär. Partenie.	7 8	5 22
Luni	8	20	Muc. Teodor Strat.	7 6	5 24
Marti	9	21	S. Muc. Nichifor.	7 4	5 26
Mercuri	10	22	S. Muc. Haralampie.	7 2	5 28
Joi	11	23	S. Muc. Vlasiu.	7 —	5 29
Vineri	12	24	Pär. Meleție.	6 58	5 30
Sămbeta	13	25	Pär. Martinan.	6 57	5 32

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollösy în Oradea-mare. Strada principală nr 274.